

Sluttelig skal man omtale det af det radikale Parti i afvigte Rigsdagssamling fremsatte Forslag til Lov om Driftsmaalforeninger for Haandværkere¹⁾ — se Bilag Nr. 11 — Forslaget gik ud paa af Statsmaalbefondens Midler aarligt i Finansaarene 1927—28 til 1932—33 at stille et Beløb af 500 000 Kr. til Raadighed for Driftsmaalforeninger for Haandværkere, saaledes at disse Foreninger skulde kunne yde deres Medlemmer Driftsmaal paa ikke over 3000 Kr. at tilbagebetale i Løbet af 5 Aar. Foreningerne skulde tegne en Garantikapital og Statens Laan til Foreningerne maatte ikke overstige den tegnede Garantikapital. Laan til Foreningerne skulde forrentes med 4½ pCt. p. a., være afdragsfri i det første Aar og derefter afdrages med 1/10 aarlig.

Herom henvises til Bilag 12.

Forslag til
Lov om
Driftsmaal-
foreninger
for Haand-
værkere.
1927.

Udenlandske
Regler.

Efter saaledes at have gennemgaaet de hidtil anvendte og de i Forslag bragte Fremgangsmaal med Hensyn til Statsstøtte til Industri og Haandværk i Form af Laan skal Udvalget som sin Opfattelse udtale, at den Fremgangsmaal, der formentlig bør foretrækkes, er den, under Samarbejde med Hovedorganisationerne for Industri og Haandværk at yde Driftsmaal direkte til Virksomhederne — være sig til Enkeltvirksomheder eller samarbejdende Virksomheder. Da det Hensyn, der i væsentligst Grad vanskeliggør Uddelingen af Driftsmaal, nemlig Hensynet til ikke ved Laanet at indvirke uheldigt paa de paagældende Virksomheders indbyrdes Konkurrence — hvilket Hensyn maa blive af afgørende Betydning for Spørgsmaalet om at yde Laan til Industrien — kan tænkes at blive af mindre Betydning, ja endogsaa helt bortfalde, hvis Laan ydes under et til samtlige Virksomheder indenfor en Branche eller indenfor et Fag, navnlig til Støtte af Fællesforanstaltninger, er man af den Formening, at Laan ogsaa bør kunne gives til Brancher eller Fag.

At yde Laan ad indirekte Vej, f. Eks. som Laan til Driftsmaalforeninger — en Fremgangsmaal, der er prøvet indenfor Landbruget — vil antagelig være ganske udelukket, for saa vidt angaar Industrien, idet allerede den skarpe indenlandske Konkurrence, hvor en saadan er raadende, vil udelukke en Samvirken af den Art, og hvor der ingen indenlandsk Konkurrence er, vil Driftsmaalforeninger enten ikke kunne tilvejrbringendes eller ogsaa være et uforment Gennemgangsmaal. Selv indenfor de rene Haandværksbedrifter vil der næppe kunne være Tale om at starte Driftsmaalforeninger, omend Forholdene nu tilsyneladende i nogen Maade er overensstemmende med de indenfor det mindre Landbrug raadende Forhold. Det maa nemlig bemærkes, at medens den indbyrdes Konkurrence — takket være Andelsbevægelsen — næsten er udelukket eller i alt Fald ganske underordnet indenfor Landbruget, er den indenfor Haandværket ret betydelig trods dens lokale Begrænsning. Hertil kommer den stærke Specialisering indenfor Haandværket, der medvirker til at gøre de enkelte Fags Udøvere mindre modtagelige for faglige Spørgsmaal udenfor deres egen Specialitet og derigennem besværliggør Gennemførelsen af Fællesforetagender. I Praksis har det ogsaa vist sig, at Forsøg paa at starte Fællesindkøbsforeninger og lign., selv inden for et enkelt Fag, kun meget sjældent falder heldigt ud. Hertil kommer endvidere den Omstændighed, at en Driftsmaalforening jo maatte hvile paa indbyrdes Garanti fra dens Medlemmers Side, men en saadan Garanti vil det i de allerfleste Tilfælde være næsten umuligt at stille paa Benene indenfor det mindre Haandværk paa Landet, hvis Udøvere for Tiden er henvist til at leve fra Haanden og i Munden og kun i meget faa Tilfælde raader over de til en saadan Garanti fornødne ubehæftede Værdier. Hvis det kun drejede sig om Foreninger med det Formaal at skaffe Medlemmerne Laan til Anskaffelse af Maskiner og Redskaber, kunde Garantien vel skaffes i Form af Sikkerhed i de for Laanene indkøbte

¹⁾ Se Rigsdagstidende 1926—27, Folket. Tid. Sp. 5498, 6735, Tillæg A., Sp. 6131.